

PREDAVAČI:

Davida Bronzović Švenda, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)
 dr. sc. Inga Vilogorac Brčić (*Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*)

Mislav Gjurašin, prof. (*Klasična gimnazija, Zagreb*)
 dr. sc. Bruna Kuntić Makvić (*Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*)

Tonći Maleš, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)

Tomislav Mokrović, prof. (*Privatna klasična gimnazija, Zagreb*)

Inge Belamarić

Izvještaj s kongresa FIEC

14. FIEC kongres, Bordeaux, 25.-30. kolovoza 2014.

U Muzeju Akvitanije u Bordeauxu, u arheološkoj postavi što ilustrira rast značaja rimske Burdigale, koja je od habitata šarenog uzorka keltskih plemena koagulirala u najopulentniji grad Galije, izloženo je i nekoliko desetaka nadgrobničkih spomenika s natpisima, često i s portretima – mahom bogatih lokalnih i regionalnih trgovaca. U osvit modernoga doba, u 17. i 18. stoljeću, njihovi potomci specijalizirali su svoje djelovanje, utemeljivši novi prosperitet grada – priznat u njegovom arhitektonskom i urbanističkom “zrcalu” od UNESCO-a 2007. godine – na trgovini robljem: zasijali su gustu mrežu od stotinjak svojih ispostava za lov i transport roblja na većem dijelu afričkog kontinenta, poviše ekvatora. Danas regija Bordeauxa ima više od 112.000 ha pod vinogradima, naspram nešto manje od 300.000 ha u svim ostalim francuskim pokrajinama (Champagne, Burgundija, Beaujolais, Rona, Provansa, Loara...). Nekidan je pak objavljeno da čak 75-orica među najbogatijim Francuzima žive baš u Bordeauxu. U tom se gradu (globalno poznatom i po “Mjesečevoj luci” kojoj je oblik zadao luk rijeke Garrone) ove godine održao 14. kongres FIEC-a (*Fédération internationale des associations d'études classiques*; koju čovjek ne smije zamijeniti s *the European construction industry Federation*, istoga akronima).

Međunarodni savez društava za klasične studije (vidi: <http://www.fiecnet.org/fr/index.htm>) podržava i promiče istraživanja na svim područjima (povijest, književnost, arheologija) vezanim uz antičku grčku i rimsku civilizaciju. Sastavljen je od brojnih udruženja koja u svojim državama podupiru klasične studije (u Hrvatskoj je to, naravno, naše Društvo klasičnih filologa) i organizira međunarodne kongrese koji okupljaju najbolje znanstvenike iz spomenutih područja. Kongresi se održavaju svakih pet godina u gradovima s velikim sveučilištima (Berlin 2009., Ouro Preto, Brazil, 2004.), a na njima u prosjeku sudjeluje 500 sudionika (slušatelja i govornika) iz cijeloga svijeta. Predsjednica FIEC-a je Dame Averil Cameron (Oxford), dok je glavni tajnik Prof. Paul Schubert (Genève).

Kongres je trebao tijekom jednog tjedna od Bordeauxa i njegova regionalnog područja učiniti "Svjetsku prijestolnicu klasičnih studija", slijedom dugih, plodnih napora da taj grad postane istinskom sveučilišnom metropolom. Trebalo bi nabrojiti desetak suorganizatora, na lokalnom, regionalnom i nacionalnom planu, iz čega bi se jasno razabralo u kolikoj se mjeri u Francuskoj i danas podupiru i potiču klasični studiji. U jezgri kongresa odvijala se i smotra noviteta poznatih izdavačkih kuća kao što su: Ashgate, Ausonius Éditions, Brepols, Brill, Cambridge University Press, De Boccard, De Gruyter, Harvard University Press, Les Belles Lettres, Oxford University Press, Presses Universitaires de Paris Sorbonne.

Golemi program kongresa raspoređen je na 17 tematskih panela na kojima je nastupilo čak 223 predavača iz cijeloga svijeta, između 34 uvodna i zaključna predavanja. Kako obično biva na takvim znanstvenim smotrama, sudionik je morao brižno koreografirati svoj dan, da bi našao nit koja ga zanima u dvorana gradskog Ateneja i u onima pri Pôle juridique et judiciaire de Pey-Berland, koji se nalazi uz znamenitu katedralu. Nemoguće je i pomisliti da bi itko mogao odslušati sve što mu se učinilo interesantnim, jer su mnoga predavanja bila u isto vrijeme, a brzim se koracima prelazilo iz jedne u drugu zgradu, slijedeći odabrano. Čovjek je, uz toliko obilje, stalno imao osjećaj da nešto važno propušta.

Berlinski kongres, prije pet godina, imao je i jednu sekciju više – *Otvoreno*, a u središtu interesa su stajali opći tematski blokovi vezani uz govor tijela, kulturalne susrete i stapanja u Rimskome Carstvu, kontinuitet u promjenama u kasnoj antici, moć uvjeravanja, klasičnu i popularnu kulturu, ili pak specifični kao što je trgovina u rimskom Egiptu, uz čitav grozd tema vezanih za socio-političke dimenzije antičkog urbanog prostora. Ovogodišnji kongres bio je, čini se, više određen stogodišnjom misijom francuskih sastavnica organizacije, dakle djelovanjem instituta i institucija kao što su Association Guillaume Budé, Association pour l'Encouragement des Études grecques en France and Société des Études latines.

Otud se vjerojatno temeljni dio programa okrenuo striktno filološkim temama svih područja interesa klasičnih filologa: *Ecdotica* – current trends in the edition and criticism of the classics (Epistemology of classical scholarship and Editing fragmentary texts); *New prospects and research tools in the language, grammar and syntax of classical texts*; *The reception of classical literature from ancient to modern times*; *NVME-RI INNVEMERI "numberless numbers": music and meter in the classical world*; *Intertextuality – intergenericity – subliterarity*; *Technai: Rhetoric, technical languages and sciences in the ancient world*; *Archeology and texts: idyll or ordeal?*

S druge strane, iznesen je niz priloga uz krugove vezane uz teme svetog i profanoga, kao što su: *Leges publicae et leges sacrae*; pristupanje i vizualizacija božanskoga, podučavanje filozofije u antici, i druge. Naravno, u gradu kao što je Bordeaux, u jednom od žarišta našao se i panel posvećen poslovnom svijetu, kao i onaj o Stvaranju političkoga mišljenja, odnosno uvijek aktualnim problemima kao što su Odbijanje ili integracija stranih mudrosti.

Kompletan program (s naslovima predavanja, s imenima pozvanih i prihvaćenih predavača) može se konzultirati na adresi:

http://fiec2014.sciencesconf.org/conference/fiec2014/pages/LIVRET_PROGRAMME_FIEC_internet_1.pdf

Sastavni dio kongresa bila je i javna konferencija što su je organizirali poznati knjižari, kuća Mollat iz Bordeauxa i izdavačka kuća Les Belles Lettres iz Pariza. Izlaganje *La Collection des Universités de France, un siècle après* održali su Prof. Jean-Louis Ferrary (École Pratique des Hautes Études, Institut de France), Prof. Jacques Jouanna (Paris Sorbonne, Institut de France) i Prof. Véronique Boudon-Millot (CNRS). Prva dvojica su voditelji prestižne "Collection des Universités de France" ("Budés") koja se ističe među izdanjima kuće Les Belles Lettres.

Održana su i dva zasebna, uistinu važna predavanja. Prof. Pierre Gros (Aix-Marseille University, Institut de France) govorio je o arheologiji Kartage: *La découverte du forum de Carthage sous la conduite de saint Augustin. La valeur heuristique des*

textes antiques pour l'archéologie classique, a Prof. Jean-Paul Demoule (Paris 1 University, INRAP) se zapitao o temi: *À quoi sert l'archéologie?*

Neka mi bude dopušteno spomenuti da sam, začudo kao i u Berlinu, bila jedina sudionica iz Hrvatske, sudjelujući u sekciji Technai: Rhetoric, technical languages and sciences in the ancient world s referatom pod naslovom *The continuity and transformations of the Roman stonemasonry terminology in Dalmatia* (pri čemu sam u obzir posebno uzela korpus kamenoklesarskih termina – rimskih korijena, djelomično modificiranih mletačkim utjecajem – koje i danas čujemo u svakodnevnoj praksi tog zanata na Braču i Korčuli).

Nažalost, kongresu je nedostajala knjižica sažetaka, tako dragocjena kada važete moguću značaj predavanja koja želite slušati. K tome, nije bilo predviđeno vrijeme za diskusiju, pa su sudionici *generaliter* s pravom bili nezadovoljni nemogućnošću razgovora. Tek zahvaljujući ljubaznosti predsjednice lokalnog organizacijskog komiteta, Prof. Valérie Fromentin, dobila sam veći broj sažetaka.

Kako je ovakav tip kongresa, pogotovo u takvoj regiji, nužno obojen i turističkim interesima, na kraju su nam bila ponuđena dva izleta: obilazak povijesne gradske jezgre grada ili posjet gradiću Saint-Émilion s glasovitim okolnim vinogradima koje je već u 4. stoljeću hvalio pjesnik Auzonije. Saint-Émilion je bajkovit srednjovjekovni gradić, na hodočasničkom Putu svetog Jakova, uvršten na UNESCO-ovu listu kao kulturni krajolik i slikovita aglomeracija, a i zbog najveće europske monolitne crkve, prave trobrodne bazilike s grozdom adjacntnih kapela i čitavim podzemnim cimetrijem, sve izdubljeno u mekom akvitanskom kamenu ispod benediktinske opatijske crkve posvećene svecu, putujućem ispovjedniku, koji se u 8. stoljeću naselio u Pustinji uklesanoj u stijeni.

Do idućeg FIEC-a, vale!